

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять із дисципліни

“ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ. ПОСТМОДЕРНІЗМ”

(для студентів денної форми навчання

спеціальності «Середня освіта (Українська мова та література)»)

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри української
філології та журналістики.

Протокол № 4 від 21.10.2021 р.

Сєверодонецьк 2021

Методичні вказівки до семінарських занять із дисципліни «Історія світової літератури. Постмодернізм» (для студентів денної форми навчання спеціальності «Середня освіта (Українська мова та література)») / Уклад.: А.М. Галенко. – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – 40 с.

Методичні вказівки з історії світової літератури містять теми занять, контрольні питання, що орієнтують на послідовне опрацювання кожної теми, літературу до теми, завдання для самостійної роботи та творчі, пошукові завдання. Також запропонована література до курсу й інтернет-ресурси. Завдання мають пошуковий, творчий характер, що дозволить студентам-філологам при виконанні залучити науково-популярну літературу. Методичні вказівки орієнтовані на поглиблення ерудиції майбутніх філологів, на формування та вдосконалення фахової компетентності.

Методичні рекомендації можуть стати орієнтиром для студента при підготовці до аудиторних занять та до заліку із сучасної світової літератури.

Матеріали підготовані для студентів вищих навчальних закладів та учасників навчального процесу.

Укладач:

А. М. Галенко

Відповідальний за випуск:

А.М. Галенко

Рецензент:

Г.П. Бондаренко

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Практичне заняття 1.....	7
Практичне заняття 2.....	11
Практичне заняття 3.....	14
Практичне заняття 4.....	17
Практичне заняття 5.....	21
Практичне заняття 6.....	24
Практичне заняття 7.....	28
Система оцінювання	32
Список творів до курсу.....	34
Література.....	36

ВСТУП

Курс «Історія світової літератури. Модернізм. Постмодернізм» покликаний сформувати комплекс професійної компетентності щодо основних питань із літератури кінця XX-XXI ст., ознайомити здобувачів вищої освіти з актуальними тенденціями сучасної світової літератури, із розмаїттям стилів і методів.

Вивчення дисципліни спрямоване на формування у здобувачів вищої освіти системних уявлень про основні тенденції розвитку світової літератури межі XX-XXI століть як виду мистецтва, зміни літературних напрямків, їх національну специфіку та взаємодію, розвиток творчого методу письменника як естетичного феномену.

Завдання курсу полягають в опануванні таких знань та навичок:

Знання: основні етапи, філософські та мовно-художні аспекти формування літератури постмодернізму; провідні жанри та стилі доби в їхній динаміці; творчість провідних митців доби та видатних перекладачів їхніх творів.

уміння: визначати основні чинники й аспекти розвитку літературних течій, напрямів сучасної літератури; визначати основні особливості періоду розвитку літератури, вміти характеризувати літературну добу за історичними, ідейно-художніми передумовами, мовно-художніми особливостями, системою жанрів і жанрових різновидів; розрізняти твори, які презентують літературну добу, за особливостями їхньої поетики, проблематикою; виявляти в ході літературознавчих і філологічного аналізів творів, зіставлення оригіналу й перекладних варіантів риси авторського стилю, поетики, особливості семантики творів видатних митців доби.

Навички: самостійного опрацювання літературних творів, визначених для обов'язкового й рекомендованого прочитання, у формі «літературного словничка» та «читацького щоденника»; тезового конспектування рекомендованого списку літературнокритичних матеріалів; самостійної підготовки повідомлень до лекційних і практичних занять на літературну

тему; опрацювання програмних тем курсу; дослідницької, зіставної, творчої роботи з літературним текстом, його фрагментами і перекладними зразками; систематизації та оформлення результатів власної роботи з літературним і літературно-критичним матеріалом у форматі сучасних медіатекстів – презентацій, доповідей, есе, рецензій, літературних коментарів, опорних схем-таблиць, сенканів і хмар тегів, буктрейлерів тощо; аналізу та інтерпретування літературного тексту як предмета мистецтва, художнього образу й явища певної літературної доби; осмислення, оцінювання й відбору канонічних творів світового красного письменства у контексті історико-культурного їх функціонування, а також в умовах сучасного розвитку літературознавства й літературної критики, медіакультури; усвідомлення передумов і чинників генези світового літературного процесу, що зумовлюють розвиток філологічної науки; визначення рівня майстерності літературного твору як виявлення особливих творчих здібностей і професійних філологічних навичок у роботі з творами зарубіжної літератури.

У результаті вивчення навчального курсу студент повинен

знати:

- специфіку літератури як мистецтва слова;
- літературні твори, обов'язкові для вивчення;
- ключові етапи і явища літературного процесу;
- основні факти життя і творчості видатних сучасних письменників, усвідомлювати їхній внесок у скарбницю світової культури;
- основні літературознавчі поняття й застосувати їх у процесі аналізу та інтерпретації творів.

вміти:

- розкривати художню своєрідність твору в контексті культури певної країни і світової культури взагалі (визначення різних культурних впливів, міфологічного підґрунтя, відображення ідей і свідомості людини);
- здійснювати цілісний літературознавчий аналіз на всіх можливих рівнях: проблемно-тематичному, сюжетно-композиційному,

образному, стилістичному, жанровому тощо у їх єдності та взаємодії (аналіз індивідуально-авторської концепції автора та стилістичних засобів, які найбільше характеризують його стиль;

- виділяти структурні елементи художніх творів; системи образів;
- орієнтуватися у світі художньої літератури і культури (класичної і сучасної), оцінювати художню вартість творів, порівнювати їх (в окремих аспектах і цілісно; в різних перекладах; в оригіналах і перекладах, переспівах; втілення в інших видах мистецтва).

Методичні вказівки мають на меті: поглибити знання студентів з сучасної світової, навчитися глибоко аналізувати та розуміти основні тенденції розвитку сучасної літератури, виробити практичні навички аналізу художніх творів та використання набутих знань у професійній діяльності майбутніх фахівців філологічних спеціальностей.

Методичні вказівки містять теми занять, контрольні питання, що орієнтують на послідовне опрацювання кожної теми, літературу до теми, завдання для самостійної роботи та творчі, пошукові завдання. Також запропонована література до курсу й інтернет-ресурси. Завдання мають пошуковий, творчий характер, що дозволить студентам-філологам при виконанні залучити науково-популярну літературу. Методичні вказівки орієнтовані на поглиблення ерудиції майбутніх філологів, на формування та вдосконалення фахової компетентності.

Методичні рекомендації можуть стати орієнтиром для студента при підготовці до аудиторних занять та до заліку з сучасної світової літератури.

Практичне заняття №1
ПОСТМОДЕРНІЗМ
ЯК ЛІТЕРАТУРНИЙ НАПРЯМ НА МЕЖІ ХХ-ХХІСТ.

Контрольні питання

1. Сучасна література: співвідношення та взаємодія різних стилів, напрямів, течій.
2. Основні поняття естетики постмодернізму.
3. Структуралізм, постструктуралізм та деконструктивізм.
4. Французький «антироман» та «антидрама».
5. Руйнування роману в творах постмодерністів (А. Роб-Грій, М.Бютор, Н. Саррот, К. Моріак).
6. Творчість Кена Кізі як «перехідний місток» від руху «бітників» у 1950-ті до руху «хіппі» у 1970-ті.
7. Конфлікт волелюбної особистості і всесильної влади в романі Кена Кізі «Політ над гніздом зозулі». Історія задуму твору.

Література

1. Бабелюк О. Принципи постмодерністського текстотворення сучасної американської прози малої форми: монографія. Дрогобич : ТЗОВ «Вимір», 2009. 296 с.
2. Давиденко Г.Й., Чайка О.М., Гричаник Н.І., Кушнерьова М.О. Історія новітньої зарубіжної літератури. Навчальний посібник. К., 2008. 274с.
3. Денисова Т. Історія американської літератури ХХ століття : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Довіра, 2002. 318 с.
4. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 432 с.
5. Бовсунівська Т. Жанрові модифікації сучасного роману. Харків.: Вид-во «Діса плюс», 2015. 368 с.

6. Основи літературознавства. Постмодернізм.
URL:<http://pidruchniki.ws/11200611/literatura/postmodernizm>
7. Павличко С. Зарубіжна література: дослідження та критичні статті.
Київ : Основи, 2001. 324 с.
8. Павличко С. Література Великобританії XX ст. Київ: Дніпро, 1993.
298с.
9. Фесенко В. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2005 :
навч. посіб. Київ: Промінь, 2005. 383 с.
10. Хассан Іхаб. Культура постмодернізму. *Вікно в світ*. 1999. №6. С.
99–111.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Напишіть короткий конспект відповідей на контрольні питання
(використовуючи тези, схеми, таблиці тощо).
2. Випишіть у читацькі щоденники цитати для характеристики
ключових образів та проблематики прочитаних творів, коротко передайте
зміст.
3. Запишіть у літературознавчий словничок визначення основних понять до
теми.
4. Перерахуйте характерні ознаки літератури другої половини XX – початку
XXI ст. Назвіть найвидатніших представників літератури зазначеного
періоду та їхні твори.
5. Визначте суспільне призначення літератури означеної доби, її
філософську спрямованість.

6. Розкрийте Ваше бачення в чому полягає сутність руйнування класичних засад роману в творах постмодерністів (на прикладі творчості А. Роб-Грій, М.Бютор, Н. Саррот, К. Моріак). Вашу думку аргументуйте, наводячи приклади, цитати з творів.
7. Проаналізуйте функцію оповідача в романі Кена Кізі «Політ над гніздом зозулі».
8. Проаналізуйте образ Макмерфі та його еволюцію в романі Кена Кізі «Політ над гніздом зозулі». Свої твердження ілюструйте цитатами з твору.
9. В чому полягає та як розвивається в романі конфлікт волелюбної особистості (Макмерфі) і всесильної влади (старша медсестра і медперсонал).
10. Семантика назви роману Кена Кізі «Політ над гніздом зозулі».
11. Євангельські мотиви та «месіанізм» головного героя.
12. Карнавалізм та сміхова культура у романі. Функція сміху.

Теми творчих робіт, презентацій, відео робіт тощо

(1 на вибір)

1. Екранізації літературно-художніх творів постмодернізму *(на вибір із плану до практичної)*.
2. Макмерфі – «Гамлет XX століття».

3. «Політ над гніздом зозулі» як культовий американський роман другої половини XX століття.
4. Подивіться фільм «Пролітаючи над гніздом зозулі» (англ. One Flew Over the Cuckoo's Nest)— американський фільм Мілоша Формана, екранізація роману «Над зозулиним гніздом» Кена Кізі (Ken Kesey) 1975 року. Порівняйте з романом та висловіть власні враження у вигляді есе.

Практичне заняття №2
Сучасна німецькомовна література

Контрольні питання

1. Загальна характеристика німецької літератури кінця ХХ століття.
2. Основні тенденції розвитку післявоєнної австрійської літератури.
3. Критика «фейлетонної доби». Г.Гессе «Гра в бісер».
4. Місце Петера Гандке в сучасній німецькомовній літературі. Критика рутинного красного письменства й шаблонного мислення, протиставлення індивіда й навколишнього світу в творі «Наруга над публікою».
5. Зображення духовної кризи сучасного західного суспільства у творчості Ельфріди Єлінек. Роман «Піаністка».

Література

1. Давиденко Г.Й. та ін. Історія новітньої зарубіжної літератури. Навчальний посібник. / Давиденко Г.Й., Чайка О.М., Гричаник Н.І., Кушнерьова М.О. — К., 2008. — 274 с.
2. Москалець К. Гра триває. Літературна критика та есеїстика (збірка). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Moskalets_Kostiantyn/Hra_tryvaie_zb/
3. Єлінек Е. Піаністка : роман : лауреат Нобел. премії з л-ри 2004 р. / Ельфріда Єлінек; пер. з нім. Наталки Сняданко. — Х.: Фоліо, 2011. — 381 с.
4. Єлінек Е. Що сталося після того, як Нора покинула свого чоловіка, або Підпори суспільств / Ельфріде Єлінек; пер. з нім. Тимофій Гаврилів. — Львів: ВНТЛ-Класика, 2012.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Напишіть короткий конспект відповідей на контрольні питання (використовуючи тези, схеми, таблиці тощо).
2. Випишіть у читацькі щоденники цитати для характеристики ключових образів та проблематики прочитаних творів, коротко передайте зміст.
3. Дайте визначення понять: авангардизм, фантастика, фейлетонна доба, фемінізм, патріотичний роман.
4. Визначте основні характерні ознаки німецькомовної літератури другої половини XX – початку XXI ст. Назвіть найвидатніших представників літератури зазначеного періоду та їхні твори.
5. Проаналізуйте тематику та стиль творчості австрійського письменника Петера Гандке.
6. Як виражена критика рутинного красного письменства й шаблонного мислення, протиставлення індивіда й навколишнього світу в творі «Наруга над публікою».
7. Розтлумачте значення назви твору Г.Гессе «Гра в бісер». Які алюзії містяться в творі Г.Гессе «Гра в бісер»?
8. В чому полягає конфлікт в творі? Які події є кульмінацією твору?
9. Письменниця Ельфріде Єлінек нагороджена Нобелівською премією в галузі літератури за її "музичний потік голосів і протиголосів у романах і п'єсах, які з надзвичайною мовною ревністю розкривають абсурдність

кліше суспільства та їх підкорюючу силу". Висловіть власні думки щодо доречності номінації.

10. Проаналізуйте систему образів твору «Піаністка» Ельфріде Єлінек .
Чи випадковими вони є з погляду розкриття основної теми та ідеї твору.
Чи доречно говорити про автобіографічність твору?
11. Прочитавши роман «Піаністка» Ельфріде Єлінек, напишіть есе на тему: «У кожної жінки, якщо вона збирається писати, повинні бути кошти і своя кімната».

**Теми презентацій, творчих робіт, відеоробіт,
інтернет-сторінки чи блогу
(1 на вибір)**

1. Екранізації літературно-художніх творів постмодернізму *(на вибір із плану практичної)*.
2. Алюзії в творі Г.Гессе «Гра в бісер»
3. «Твір, який мене вразив» (відеовідгук).
4. Створіть букртейлер до твору на вибір з плану.

Практичне заняття №3
Новітня французька література

Контрольні питання

1. Загальна характеристика французького постмодернізму.
2. Соціально-історичні події доби та їх вплив на літературу.
3. Новітні тенденції у французькій драматургії: «театр абсурду» (основні риси естетики).
4. Неоміфологізм у французькій літературі останньої треті XX століття.
5. «Покоління відчуження» у французькій літературі
6. Явище «депресіонізму» у французькій літературі межі XX-XXI століть.
7. Покоління «мінімалістів» у французькій літературі 1980-90-х років (Ж. Ешноз, Ж.-Ф. Туссен).
8. Історія як «читання знаків». Творчість письменника, есеїста Паскаля Кіньяра. «Таємне життя». «Мандруючі тіні».

Література

1. Давиденко Г.Й. та ін. Історія новітньої зарубіжної літератури. Навчальний посібник. / Давиденко Г.Й., Чайка О.М., Гричаник Н.І., Кушнерьова М.О. — К., 2008. — 274 с.
2. Історія зарубіжної літератури XX століття : підруч. для студ. гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл. Х. : Вид-во НУА, 2016. 264 с.
3. Назаров Н. Мандрівні тіні (Les Ombres Errantes) Паскаля Кіньяра. URL: <https://peraspera.video.blog/2020/03/01> .

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Напишіть короткий конспект відповідей на контрольні питання (використовуючи тези, схеми, таблиці тощо).

2. Випишіть у читацькі щоденники цитати для характеристики ключових образів та проблематики прочитаних творів, коротко передайте зміст.
3. Дайте визначення понять: неоміфологізм, «театр абсурду», покоління відчуження, покоління мінімалістів, читання знаків, депресіонізм, есеїстка.
4. Перерахуйте характерні ознаки новітньої французької літератури літератури другої половини XX – початку XXI ст. Назвіть найвидатніших представників літератури зазначеного періоду та їхні твори.
5. Визначте суспільне призначення французької літератури зламу століть, її філософську спрямованість.
6. *«Нехай зрозуміють ось що: мій сховок – не суцільний. На тому, що я пишу, нічого неможливо звести. Рука, що пише – ніби рука, що примушує лютувати бурю. Коли човен відпливає, треба вантаж викинути в море»*
Паскаль Кіньяр. Прокоментуйте слова письменника.
7. Порівняйте літературний стиль французького письменника-есеїста з творчістю німецьких романтиків.
8. Яку роль відіграє етимологізація в творі Паскаля Кіньяра «Мандруючі тіні». Визначте жанр твору.
9. Прокоментуйте назву твору «Мандруючі тіні». Як вона перегукується зі змістом та проблематикою?

10. У книзі Паскаля Кіньяра втілилися численні знаки часу, духу епохи, за що вона отримала 2002 року Гонкурівську премію . Як Ви вважаєте, які саме?

**Теми презентацій, творчих робіт, відеоробіт,
інтернет-сторінки чи блогу
(1 на вибір)**

1. Екранізації літературно-художніх творів постмодернізму *(на вибір із плану практичної роботи)*.
2. Новітня французька література: теми та мотиви.
3. «Твір, який мене вразив» (відеовідгук).
4. Створіть буктрейлер до твору, що стосується теми практичної роботи.

Практичне заняття №4

Англомовна література у сучасному дискурсі

Контрольні питання

1. Естетика «історіографічної метапрози».
2. Роман «Заповіт Оскара Уайльда» Пітера Акройда.
3. Своєрідність поезики творчості Грема Свіфта. Роман «Земля води».
4. Жанровий синкретизм та інтертекстуальність роману Антонії Байєтт «Одержимість».
5. Традиції англійської класики в романі постмоденізму
6. Основні тенденції розвитку канадської літератури останньої третини XX століття.
7. Риси фемінізму, жанрове розмаїття прози.
8. Своєрідність творчого методу Дугласа Коупленда. Ідейно-художні особливості роману «Покоління Х».
9. Жанрова та проблемно-тематична палітра сучасної літератури Великобританії.
10. Явище «неоготики» в англійській літературі кінця XX століття.
11. Оновлення жанру історичного роману. «Іронічний реалізм» .
12. Поєднання філософічності й комічності.

Література

1. Бабелюк О. Принципи постмодерністського текстотворення сучасної американської прози малої форми: монографія. Дрогобич : ТзОВ «Вимір», 2009. 296 с.
2. Бегун Б. Феномен постмодернізму. Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. 2002. № 3. С. 3–9.
3. Бігун Б. Митець і його творіння за постмодерністської доби. Всесвітня література. 2002. №5–6. С. 75–81

4. Давиденко Г., Стрельчук Г., Гричаник Н. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: навчальний посібник; 3-тє вид., перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 488 с.
5. Давиденко Г.Й. та ін. Історія новітньої зарубіжної літератури. Навчальний посібник. / Давиденко Г.Й., Чайка О.М., Гричаник Н.І., Кушнерьова М.О. — К., 2008. — 274 с.
6. Денисова Т. Історія американської літератури ХХ століття : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Довіра, 2002. 318 с.
7. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 432 с.
8. Павличко С. Зарубіжна література: дослідження та критичні статті. Київ : Основи, 2001. 324 с.
9. Павличко С. Література Великобританії ХХ ст. Київ: Дніпро, 1993. 298 с.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Напишіть короткий конспект відповідей на контрольні питання (використовуючи тези, схеми, таблиці тощо).
2. Випишіть у читацькі щоденники цитати для характеристики ключових образів та проблематики прочитаних творів, коротко передайте зміст.
3. Дайте визначення понять: історіографічна метапроза, інтертекстуальність твору, постмодерний роман, неоготика, творчий метод, історичний роман, іронічний реалізм, комічні засоби, фемінізм, феміністичні мотиви, жанровий синкретизм.

4. Перерахуйте характерні ознаки англомовної літератури другої половини XX – початку XXI ст. Назвіть найвидатніших представників літератури зазначеного періоду та їхні твори.
5. Проаналізуйте як відбилися традиції англійської класики в романі постмоденізму. На прикладах з конкретних творів.
6. Опишіть жанрове розмаїття феміністичної прози. Один твір на вибір детально проаналізуйте.
7. В чому виражається жанрова комплексність твору «Заповіт Оскара Уайльда» Пітера Акройда? Як це впливає на сприйняття тексту читачем.
8. Як відбувається інтерпретація міфологем з «Портрета Доріана Грея» у творі Пітера Акройда?
9. Роман Антонії Байєтт «Одержимість» у рік свого видання став лауреатом Букеровської премії, одним із ста кращих англомовних романів за версією американського журналу Time та в список від Бі-бі-сі 200 кращих книг . Чим, на Вашу думку, твір заслужив таке визнання?
10. Подивіться англо-американська романтична драма 2002 року – екранізацію твору англійської письменниці Антонії Сюзанни Баєтт «Одержимість» та порівняйте з літературним твором. Свої думки запишіть у формі есея.
11. Проаналізуйте своєрідність творчого методу Дугласа Коупленда та ідейно-художні особливості роману «Покоління X».

12. Охарактеризуйте явище «неоготики» в англійській літературі кінця XX століття.

**Теми презентацій, творчих робіт, відеоробіт,
інтернет-сторінки чи блогу
(1 на вибір)**

1. Новітня англomовна література: тенденції розвитку, теми, проблеми.
2. Феміністичні мотиви в сучасній англomовній літературі.
3. Екранізації літературно-художніх творів постмодернізму *(на вибір із плану практичної роботи)*.
4. «Твір, який мене вразив» (відеовідгук).
5. Створіть буктрейлер до твору, що стосується теми практичної роботи.

Практичне заняття №5
Література США на межі століть

Контрольні питання

1. Загальна характеристика американської літератури 1960-90-х років.
2. Основні течії та тенденції.
3. Явище мультикультуралізму.
4. Роман Дона Делілло «Білий шум» як сатира на суспільство споживання. Своєрідність постмодерністського методу автора.
5. Особливості поетики романів Чака Паланіка: мінімалізм, маргіналізація характерів, іронія, чорний гумор.
6. Дж.Селінджер «Над прірвою у житті». Духовна опозиція як наслідок протесту проти «дорослих» правил гри.

Література

1. Бібліографія Дона Делілло у міжнародній електронній базі фантастики. Internet Speculative Fiction Database URL: <http://www.isfdb.org/cgi-bin/ea.cgi?1209>
2. Бовсунівська Т. Жанрові модифікації сучасного роману. Харків.: Вид-во «Діса плюс», 2015. 368 с.
3. Давиденко Г.Й. та ін. Історія новітньої зарубіжної літератури. Навчальний посібник. / Давиденко Г.Й., Чайка О.М., Гричаник Н.І., Кушнерьова М.О. — К., 2008. — 274 с.
4. Денисова Т. Історія американської літератури XX століття : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Довіра, 2002. 318 с.
5. Ковбасенко Ю. Література постмодернізму: по той бік різних боків. *Тема*. 2002. №1. С. 2–21.
6. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури XX ст.: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 432 с.

7. Литвиненко Т. Лабіринт – символ естетики постмодернізму: до проблеми цієї міфологеми в літературі XX ст. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2004. № 3. С. 32–35.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Напишіть короткий конспект відповідей на контрольні питання (використовуючи тези, схеми, таблиці тощо).
2. Випишіть у читацькі щоденники цитати для характеристики ключових образів та проблематики прочитаних творів, коротко передайте зміст.
3. Дайте визначення понять: американська література, мультикультуралізм, мінімалізм, маргіналізація характерів, іронія.
4. Перерахуйте характерні ознаки американської літератури другої половини XX – початку XXI ст. Назвіть найвидатніших представників літератури зазначеного періоду та їхні твори.
5. Визначте суспільне призначення американської літератури означеної доби, її філософську спрямованість.
6. Визначте як відбивається явище мультикультуралізму у творчості американських письменників. Наведіть приклади.
7. Роман Дона Делілло «Білий шум» як сатира на суспільство споживання. Своєрідність постмодерністського методу автора.

8. «Ми боїмося смерті і продовжуємо жити незважаючи на білий шум смерті...». Кому належить ця цитата? Прокоментуйте, спираючись на текст твору.
9. Чому духовна опозиція виникає як наслідок протесту проти «дорослих» правил гри у романі-сповіді Джерома Селінджера «Над прірвою у житті».
10. *«(...) я собі уявляв, як табунець малечі грається серед поля – кругом жито й жито, куди не глянь. Тисячі дітлахів, і довкола – жодної людини, тобто жодної дорослої людини. Крім мене, звичайно. А я стою на краю страшної прірви. Нібито я повинен ловити малюків, якщо вони підбіжать дуже близько до прірви. Бо вони граються, гасаять і не дивляться, куди біжать. А я повинен звідкись вискакувати й ловити їх, щоб не зірвались у прірву. Оце й усе, що я маю цілий день робити. Стерегти дітей над прірвою в житті. Дурниці, звичайно, я знаю, але це – єдине, чого мені хочеться по-справжньому. Дурниці, звичайно.»* Чиї це слова, як вони розкривають проблематику твору? Як пов'язані з назвою твору?

**Теми презентацій, творчих робіт, відеоробіт,
інтернет-сторінки чи блогу
(1 на вибір)**

1. Екранізації літературно-художніх творів постмодернізму (на вибір із списку творів до курсу).
2. Символіка в творі Джерома Селінджера «Над прірвою у житті».
3. Система образів роману Дона Делілло «Білий шум»
4. Новітня літературно-художня фантастика.
5. «Твір, який мене вразив» (відеовідгук).

Практичне заняття №6

Міф та реальність у сучасній літературі

Контрольні питання

1. Магічний реалізм: естетика та представники, роль міфу у концепції світу латиноамериканських письменників.
2. Роман Х. Кортасар «Гра в класики». Маніакальний пошук особистістю причин справжнього життя.
3. Повість Алехо Карпентьєра «Концерт бароко» як ілюстрація постмодерного погляду автора на культуру.
4. Жанровий синкретизм роману «Спокута». Естетичні погляди Дженет Вінтерсон. Проблема міфу у творчості письменниці.
5. Японська література останньої треті XX століття.
6. Специфіка художнього методу Кобо Абе. Антиутопія «Жінка в пісках».
7. Своєрідність романістики Харукі Муракамі.
8. Романна творчість Умберто Еко: загальна характеристика. «Ім'я троянди».
9. Роман «Декоратор» як варіація на теми «Парфумера» П. Зюскінда.

Література

1. Бовсунівська Т. Жанрові модифікації сучасного роману. Харків.: Вид-во «Діса плюс», 2015. 368 с.
2. Давиденко Г.Й. та ін. Історія новітньої зарубіжної літератури. Навчальний посібник. / Давиденко Г.Й., Чайка О.М., Гричаник Н.І., Кушнерьова М.О. — К., 2008. — 274 с.
3. Киченко О. Постмодернізм і роман: метаморфози традиційного жанру. *Всесвіт*. 2004. № 11–12. С. 176–179.
4. Ковбасенко Ю. Література постмодернізму: по той бік різних боків. *Тема*. 2002. №1. С. 2–21.

5. Литвиненко Т. Лабіринт – символ естетики постмодернізму: до проблеми цієї міфологеми в літературі ХХ ст. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2004. № 3. С. 32–35.
6. Ніколенко О. М. Світова література другої половини ХХ століття: тенденції і здобутки // Харківський держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Наукові записки. Сер. Літературознавство. Х., 1998.
7. Павличко С. Література Великобританії ХХ ст. Київ: Дніпро, 1993. 298с.
8. Пахаренко В. Постмодернізм в дзеркалі літературознавства. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2002. № 5–6. С. 3–6.
9. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів: Літопис, 2001. 832 с.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Напишіть короткий конспект відповідей на контрольні питання (використовуючи тези, схеми, таблиці тощо).
2. Випишіть у читацькі щоденники цитати для характеристики ключових образів та проблематики прочитаних творів, коротко передайте зміст.
3. Дайте визначення понять: магічний реалізм, антиутопія, постмодерний роман, міф, міфологічність, міфологема, концепт, ремінісценція.

4. Перерахуйте характерні ознаки антиутопії як жанру другої половини ХХ – початку ХХІ ст. Назвіть найвидатніших представників літератури зазначеного періоду та їхні твори.
5. Прокоментуйте назву повісті Алехо Карпентьєра «Концерт бароко». Як вона перегукується зі змістом та проблематикою? В чому полягає ілюстрація постмодерного погляду автора на культуру.
6. Розкрийте жанровий синкретизм роману «Спокута». Як відображені у творі естетичні погляди авторки Дженет Вінтерсон. Проблема міфу у творчості письменниці.
7. Визначте специфіку конфлікту і сюжету твору Кобо Абе «Жінка в пісках». Визначте ознаки антиутопії в творі.
8. До якого імені троянди апелює автор у назві? Чим обґрунтовується така назва твору?
9. Проаналізуйте роман «Декоратор» Бориса Акуніна. Проведіть паралелі з романом «Парфумер» П.Зюскінда.
10. Проаналізуйте систему образів твору роману Х. Кортасар «Гра в класики». Накресліть схему маніакального пошуку особистістю причин справжнього життя, що відображено у творі.

**Теми презентацій, творчих робіт, відеоробіт,
інтернет-сторінки чи блогу
(1 на вибір)**

1. Екранізації літературно-художніх творів постмодернізму *(на вибір із списку творів до практичної)*.
2. Символіка в творі Х. Кортасар «Гра в класики».

3. Естетичні погляди Дженет Вінтерсон.
4. Романи Харукі Муракамі.
5. «Твір, який мене вразив» (відеовідгук).

Практичне заняття №7

Роман-антиутопія як розповсюджений жанр сучасної літератури.

Світова фантастика XX-XXI ст.

Контрольні питання

1. Нові обрії жанру фантастики (С.Лем, Р.Бредбері, брати Стругацькі, С.Кінг, А.Азімов та інші).
2. Рей Дуглас Бредбері. «Усмішка». «451° за Фаренгейтом», «Кульбабове вино».
3. Тривога за майбутнє суспільства в романі-антиутопії Р.Бредбері «451° за Фаренгейтом». Тема знецінення культури.
4. П.Коельо «Алхімік». Життя щедre до тих, хто йде за покликом своєї долі.
5. Джордж Оруел «1984», «Колгосп тварин». Проблематика, актуальність творів.

Література

1. Бігун Б. Митець і його творіння за постмодерністської доби. *Всесвітня література*. 2002. №5–6. С. 75–81
2. Бігун Б. Феномен постмодернізму. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2002. № 3. С. 3–9.
3. Давиденко Г.Й. та ін. Історія новітньої зарубіжної літератури. Навчальний посібник. / Давиденко Г.Й., Чайка О.М., Гричаник Н.І., Кушнерьова М.О. — К., 2008. — 274 с.
4. Денисова Т. Історія американської літератури XX століття : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Довіра, 2002. 318 с.
5. Колгосп тварин. Джордж Орвел.
6. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури XX ст.: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 432 с.

7. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
8. Ніколенко О. М. Світова література другої половини XX століття: тенденції і здобутки // Харківський держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Наукові записки. Сер. Літературознавство. X., 1998.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Напишіть короткий конспект відповідей на контрольні питання (використовуючи тези, схеми, таблиці тощо).
2. Випишіть у читацькі щоденники цитати для характеристики ключових образів та проблематики прочитаних творів, коротко передайте зміст.
3. Дайте визначення понять: фантастика, антиутопія, мотив.
4. Визначте суспільне призначення, соціальну зумовленість фантастичної літератури означеної доби.
5. Перерахуйте характерні ознаки фантастики другої половини XX – початку XXI ст. Назвіть найвидатніших представників фантастичної літератури зазначеного періоду та їхні твори.
6. Прокоментуйте назву твору Р.Бредбері «451° за Фаренгейтом». Чим вмотивована така назва?
7. Виділіть ознаки антиутопії у творі Р.Бредбері «451° за Фаренгейтом».

8. Проаналізуйте мотиви пожежі, тотального контролю, переслідування інакомислення у творі Р.Бредбері «451° за Фаренгейтом».
9. Накресліть сходинки до важкого прозіння особистості в тоталітарному суспільстві.
10. Проаналізуйте систему образів твору Р.Бредбері. «Усмішка».
11. Проаналізуйте символи у творі Р.Бредбері. «Усмішка».
12. Напишіть твір-роздум після прочитання твору П.Коельо «Алхімік», взявши назвою одну із цитат. Приклад теми: «Життя щедre до тих, хто йде за покликом своєї долі».
13. Розкрийте проблематику твору Джорджа Оруела «1984». У чому його актуальність?
14. В чому полягає алегоричний сенс політичної казки «Колгосп тварин». Чи доречним є переклад назви твору з англійської як «Скотоферма»?
15. Визначте конфлікт і сюжет твору «Колгосп тварин». Які літературні засоби використовує автор для викриття вад тоталітарної держави?

**Теми презентацій, творчих робіт, відеоробіт,
інтернет-сторінки чи блогу
(1 на вибір)**

1. Екранізації літературно-художніх творів постмодернізму *(на вибір із списку творів до курсу)*.
2. Символіка в творі Р.Бредбері. «Усмішка»

3. Система образів роману Р.Бредбері «451° за Фаренгейтом».
4. Новітня літературно-художня фантастика.
5. Алегоричний сенс політичної казки «Колгосп тварин».
6. «Твір, який мене вразив» (відеовідгук).

Творчі роботи

1. Подивіться фільм «451° за Фаренгейтом» (США, 2018, режисер Рамін Бахрані). Порівняйте з романом Р.Бредбері. Висловіть свої враження у вигляді есе або відеовідгуку.
2. Подивіться мультфільм 1954р. «Animal Farm». Висловіть свої враження у вигляді есе або відеовідгуку.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Відповіді на проблемні питання	30
Літературний аналіз творів	20
Творчі роботи	20
Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. Запозичення та цитування мають бути оформлені відповідними посиланнями. Інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності має бути достовірною. Перевірка текстів на унікальність здійснюється за допомогою програмного забезпечення Unichек і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.

Результати навчання студентів оцінюються викладачем об'єктивно. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Завдання і заняття:

Здобувачі вищої освіти мають відвідати усі лекції і практичні заняття курсу та виконати усі завдання. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Здобувач вищої освіти має право презентувати виконані завдання за пропущені з поважної причини заняття під час консультації викладача та отримати за них бали.

Поведінка в аудиторії:

На заняттях вітається творча активна робоча атмосфера, середовище є відкритим до набуття нового досвіду та до навчання, продукування креативних ідей, готовність і здатність розв'язувати наукові проблеми історії літератури. Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Під час занять здобувачі: вільно висловлюють свої погляди,

дотримуючись правил культури спілкування; коректно поводитися між собою; не перешкоджають проведенню заняття, дотримуються вимог техніки безпеки. Під час контролю знань: мають право на отримання від викладача роз'яснень щодо оцінки; не послуговуються зовнішніми джерелами інформації; самостійно виконують завдання для контролю знань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

«Історія світової літератури»

Основна:

1. Бовсунівська Т. Жанрові модифікації сучасного роману. Харків.: Вид-во «Діса плюс», 2015. 368 с.
2. Грінчак Н. Історія зарубіжної літератури XX століття. URL: http://b-ko.com/book_103.html
3. Давиденко Г., Чайка О., Гричаник Н. Кушнерьова М. Історія новітньої зарубіжної літератури : навчальний посібник. Київ, 2008. 274 с.
4. Давиденко Г., Стрельчук Г., Гричаник Н. Історія зарубіжної літератури XX століття: навчальний посібник; 3-тє вид., перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 488 с.
5. Денисова Т. Історія американської літератури XX століття : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Довіра, 2002. 318 с.
6. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури XX ст.: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 432 с.
7. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
8. Ніколенко О. М. Світова література другої половини XX століття: тенденції і здобутки // Харківський держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Наукові записки. Сер. Літературознавство. X., 1998.
9. Енциклопедія постмодернізму / за ред Чарлза Е. Вінквіста та Віктора Е. Тейлора ; пер. зангл. В. Шовкун. Київ: Основи, 2003. 503 с.
10. Павличко С. Зарубіжна література: дослідження та критичні статті. Київ : Основи, 2001. 324 с.
11. Павличко С. Література Великобританії XX ст. Київ: Дніпро, 1993. 298 с.

12. Фесенко В. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2005 : навч. посіб. Київ: Промінь, 2005. 383 с.
13. Хассан Іхаб. Культура постмодернізму. *Вікно в світ*. 1999. №6. С. 99–111.

Допоміжна:

1. Бабелюк О. Принципи постмодерністського текстотворення сучасної американської прози малої форми: монографія. Дрогобич : ТЗОВ «Вимір», 2009. 296 с.
2. Бігун Б. Митець і його творіння за постмодерністської доби. *Всесвітня література*. 2002. №5–6. С. 75–81
3. Бігун Б. Феномен постмодернізму. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2002. № 3. С. 3–9.
4. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен. Львів: Літопис, 2004. 352 с.
5. Киченко О. Постмодернізм і роман: метаморфози традиційного жанру. *Всесвіт*. 2004. № 11–12. С. 176–179.
6. Ковбасенко Ю. Література постмодернізму: по той бік різних боків. *Тема*. 2002. №1. С. 2–21.
7. Литвиненко Т. Лабіринт – символ естетики постмодернізму: до проблеми цієї міфологеми в літературі ХХ ст. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2004. № 3. С. 32–35.
8. Пахаренко В. Постмодернізм в дзеркалі літературознавства. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2002. № 5–6. С. 3–6.
9. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів: Літопис, 2001. 832 с.

Інформаційні ресурси

1. AeLib: Бібліотека світової літератури: <http://ae-lib.org.ua/>
2. Infolio: електронная библиотека: <http://www.infoliolib.info/>

3. Библиотека Гумер – гуманитарні науки: <http://www.gumer.info/>
4. Бібліотека світової літератури: <https://www.ukrlib.com.ua/world/>
5. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>
6. Буквоїд: електронна бібліотека: <http://bukvoid.com.ua/library/>
7. Державна бібліотека України для юнацтва: <http://www.4uth.gov.ua/>
8. Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література): <http://ukrlib.com>
9. Літературний акцент: <http://litakcent.com/>
10. Літературний центр: <http://litcentr.in.ua/>
11. Національна парламентська бібліотека України: <http://www.nplu.org/>
12. Основи літературознавства. Постмодернізм: <http://pidruchniki.ws/11200611/literatura/postmodernizm>
13. Світ літератури: <http://svitliteraturu.com/>
14. Тека творів. Читиво: <http://chtyvo.org.ua/genre/khudozhnia/books/>
15. Філософія XX века. Постмодернизм: http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/FIL_XX/31.html

Періодичні фахові видання

1. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. – К. : Видавничий дім «Всесвіт»: <http://vsesvit-journal.com>
2. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. – К. : Педагогічна преса; Всесвітня література в сучасній школі: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (з 2012 р.). – К. : Педагогічна преса: <http://pedpresa.com.ua/magazines/view/4/>
3. Зарубіжна література в школах України: науково-методичний журнал. – К. : Антросвіт: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/zlvsh/index

4. Вікно в світ. Зарубіжна література: наукові дослідження, історія, методика викладання: науково-методичний журнал. – К. : Незалежний центр наукових досліджень зарубіжної літератури.
5. Всесвітня література та культура: науково-методичний журнал. – К. : Антросвіт.
6. Зарубіжна література: науково-методична газета. – К. : Шкільний світ: <http://literatura@lveresnya.com.ua>
7. Зарубіжна література в школі: науково-методичний журнал. – Харків : Основа.
8. Слово і Час: науково-теоретичний журнал. – К.: Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України: <http://www.slovoichas.in.ua>

Сайти бібліотек

1. Бібліотека світової літератури – оригінали та переклади (Library of the world literature – original texts and translations): <http://ae-lib.narod.ru>.
2. Державна бібліотека України для юнацтва: <http://www.4uth.gov.ua/>
3. Національна бібліотека України для дітей: www.chl.kiev.ua/.
4. Національна парламентська бібліотека України: <http://www.nplu.org/>
5. Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література): <http://ukrlib.com>.
6. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>.

Інтернет-ресурси

1. <http://natapa.org/biblio/programs/history-posobije>
2. <http://www.inolit.ru/17-013-00.html>
- 3.

<http://17v-eurolit.niv.ru/17v-euro-lit/mihalskaya-anikin-angliya/jonathan-swift.htm>

4. <http://17v-euro-lit.niv.ru/17v-euro-lit/articles/bagno-don-zhuan>.

5. <http://17v-euro-lit.niv.ru/17v-euro-lit/lukov-franciya/moler-zhan-batist.htm>

6. <http://svr-lit.niv.ru/svr-lit/articles/balashov-tirso.htm>

7. <http://feb-web.ru/feb/ivl/default.asp?feb/ivl/vl4/vl4.html>

8. <http://feb-web.ru/feb/ivl/vl5/vl5-1192.htm>

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять із дисципліни
“ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ. ПОСТМОДЕРНІЗМ”
(для студентів денної форми навчання
спеціальності «Середня освіта. Українська мова та література»)

Укладач:
Анна Миколаївна ГАЛЕНКО

Оригінал-макет А.М. Галенко

Підписано до друку ____ 2021.
Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір типогр. Гарнітура Times.
Друк офсетний. Умов. друк. арк. _____. Обл.-вид. арк. _____.
Тираж ____ екз. Вид. № _____. Замов. № _____. Ціна договірна.

**Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля**

Свідоцтво про реєстрацію: серія ДК № 1620 від 18.12.03 р.
Адреса університету: просп. Центральний, 59-А
м. Северодонецьк, 93400, Україна
e-mail: vidavnictvoSNU.ua@gmail.com.